

Валентина БЕНЕРА,
професор, проректор з наукової роботи

НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ – ЗАПОРУКА УСПІХУ

Наукова складова присутня в усіх секторах життєдіяльності сучасного соціуму, а в забезпеченні ефективного і продуктивного функціонування закладу вищої освіти їй належить визначальна роль. Організація наукової роботи та наявність висококваліфікованих кадрів складають науково-педагогічний потенціал освітньої установи і забезпечують її поступальний розвиток, гарантують успішне виконання статутних завдань. Генератором і ядром наукової діяльності в академії виступає вчена рада, яка цілеспрямовує і координує науково-дослідницьку роботу та фахово-педагогічний пошук вчених рад факультетів, наукової частини, профільних кафедр, Ради молодих науковців і Студентського наукового товариства.

У полі зору вченої ради – діяльність наших наукових центрів «Вища освіта України в умовах європейської інтеграції» та «Українсько-польське історичне пограниччя», а також аналітичні пошуки науково-дослідницьких осередків, що працюють при кафедрах. Фахові дослідження цих осередків зорієнтовані на вивчення «Теоретико-методичних засад підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності», «Виховних технологій формування ціннісного становлення особистості у системі неперервної освіти», «Психології духовно-релігійного становлення особистості», «Етнопсихологічних чинників становлення особистості». Тут же здійснюється аналіз «Проблем художньо-естетичної освіти та виховання студентської молоді в умовах національного відродження», досліджуються теми «Слов'янські літератури ХХ – початку ХХІ століття у контексті світової літератури: компаративний аспект», «Оптимізація фізичного виховання і спорту в системі освіти». Науково-практичну спрямованість має дослідження «Моніторинг стану флори Поділля та фізіології вищих рослин».

Продовжуються творчі пошуки наших науковців, які працюють над темами наукових лабораторій. Вони досліджують проблеми людини та фізіології здоров'я, сучасні тенденції у лінгводидактиці та дискурсі, взаємовідносини особистості та соціуму; аналізують виховні технології у системі безперервної освіти та фізкультурно-педагогічні чинники формування здорового способу життя молоді; розробляють питання екологічного моніторингу та методику експериментальної біології; вивчають творчість Уласа Самчука і Бориса Харчука як художній літопис ХХ століття. Інформаційне забезпечення творчих пошуків науково-педагогічних працівників академії та коледжу здійснюють бібліотека академії з її електронним сектором, офіційний веб-сайт у мережі Інтернет і газета «Замок».

Науково-пошукову роботу у стінах академії ведуть 123 науково-педагогічних працівники, з яких 78% мають наукові ступені та вчені звання. Це 17 докторів наук, професорів та 79 кандидатів наук, доцентів. 27 викладачів працюють над підвищенням свого педагогічного рівня. Кафедри української філології та суспільних дисциплін, теорії та методики дошкільної і початкової освіти повністю забезпечені працівниками з науковими ступенями і вченими званнями. Наближаються до такого показника кафедри біології, екології та методики їх викладання (92%) та іноземних мов і методики їх викладання (89%). Високий науково-педагогічний потенціал мають кафедри теорії та методики трудового навчання і технологій (86%) і педагогіки та психології (83%). Належним науковим потенціалом наділена кафедра теоретико-методичних основ фізичного виховання (78%). Рівнятися на своїх колег мають науковці кафедри спортивних ігор і туризму (50%). Посилити свої науково-творчі потуги належить кафедрі мистецьких дисциплін і методики їх викладання (44%).

За останнє п'ятиріччя 39 наших викладачів захистили дисертації на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора наук. Наш науковий потенціал має свою позитивну перспективу: 2 викладачі навчаються в докторантурі; 2 – подали докторські дисертації у спеціалізовані вчені ради; 4 – виконали вимоги на присвоєння вченого звання професора; 10 чоловік перебувають у статусі здобувача наукового ступеня доктора наук. Високою актуальністю відзначаються теми докторських дисертацій доцента Марії Шмири («Дидактичні основи реалізації діяльнісного підходу в процесі підготовки вчителів іноземної мови») і доцента Ірини Онищук («Теоретико-методичні засади розвитку культури самовираження майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у художній діяльності»). Ряди наших дипломованих науковців поповнили Маріанна Ярошук, Юлія Мельник (загальна психологія, історія психології), Наталія Кікіна (загальна педагогіка, історія педагогіки), Ольга Микуляк (німецька мова), Оксана Доманюк (теорія і методика дошкільної освіти), Інна Ратинська (теорія і методика виховання), Ірина Поляк (українська мова), Світлана Гуральна (музичне мистецтво) і Вікторія Якимович (порівняльне літературознавство). На науково-кадрове зміцнення академії активно працювали професор Михайло Пашечко, доценти Наталія Савелюк, Олена

Пасичник, Ірина Онищук.

В академії продовжується підготовка здобувачів вищої освіти за третім освітньо-науковим рівнем зі спеціальності «Освітні, педагогічні науки». В нашій аспірантурі навчаються 13 аспірантів (8 – на денній та 5 – на заочній формах навчання). Надія Данік, Андрій Заблоцький, Олена Павлович та Оксана Петрів завершили навчання в аспірантурах інших закладів вищої освіти, а Сергій Сиротюк, Олександр Гурковський, Олександр Ястремський, Ольга Пуцик, Іванна Погонєць і Тетяна Кіркова стали випускниками нашої аспірантури. Троє випускників аспірантури успішно захистили кандидатські дисертації: Оксана Доманюк, Оксана Швець, Мар'яна Томашівська.

Урізноманітнюються вектори наукової діяльності викладачів академії та педагогічного коледжу. Зокрема, до роботи в редакційних радах вітчизняних і зарубіжних наукових видань долучаються професори Афанасій Ломакович, Олександр Глотов, Михайло Пашечко, Віктор Чижик і доценти Наталія Савелюк, Ірина Скакальська. Опонентами при захисті дисертаційних досліджень у різних спеціалізованих вчених радах виступали професор Олександр Безносюк, доценти Наталія Савелюк, Микола Курач. Людмила Врочинська. Інна Клак, Ольга Чик. Наукове керівництво дисертаційними дослідженнями аспірантів здійснюють професори Олександр Дем'янчук, Валентина Бенера. Олександр Безносюк, Віктор Чижик і доценти Наталія Савелюк, Микола Курач, Марія Боднар, Наталія Приймас, Любов Кравець, Олександра Панфілова.

Значна увага приділяється розвитку академічної мобільності. Здійснюється робота у програмі європейського Союзу Еразмус+. Академія зареєстрована на порталі учасників цієї Програми, де отримала Ідентифікаційний код учасника. У рамках Програми підписано угоди про співпрацю з окремими зарубіжними закладами вищої освіти і ведеться пошук нових партнерів. Серед нинішніх наших партнерів – польські науково-освітні інституції: Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині, Люблінська Вища школа в Риках,

Мовна школа у Варшаві, Вища державна професійна школа у Холмі, Вища соціально-економічна школа у Пшеворську, а також освітні й науково-дослідницькі структури в Україні: Косівський інститут прикладного і декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв, Тернопільський національний медичний університет ім. І.Я.Горбачевського, Кременецький ботанічний сад, Національний природний парк «Кременецькі гори». Важливого успіху в секторі міжнародного співробітництва досягли науковці кафедри іноземних мов і методики їх викладання: спільно з волонтерами США вони виграли Грант від Корпусу Миру США в Україні, що спрямовується для фінансування проекту «Клуб громадської активності», у рамках якого студенти академії та коледжу й учні старших класів загальноосвітніх шкіл міста Кременця беруть участь у тренінгах із громадської активності, лідерства та волонтерства.

Стає традиційним наукове стажування наших викладачів за кордоном. Так, минулоріч в зарубіжних наукових установах вищого рівня стажувалися професори Михайло Пашечко (Люблінська політехніка), Олександр Глотов (Вища державна професійна школа у Холмі), Валентина Бенера (Технічний університет м. Варна, Болгарія), кандидати наук Тетяна Бешок і Вікторія Легін (Вища соціально-економічна школа у Пшеворську). Масовий академічний десант з метою фахового стажування здійснили наші науковці у Люблінську Вищу школу в Риках. До складу цієї групи увійшли молоді науковці різних кафедр академії: Олександр Омелчук, Марія Олексюк, Наталія Фіголь, Олександра Панфілова, Наталія Янусь, Тетяна Семегин, Володимир Терпелюк, Роман Дубровський, Олена Мороз, Василь Кучер. Олена Тригуба, Тетяна Балбус. Доктор історичних наук Ірина Скакальська та кандидати наук Тетяна Кучер, Олександра Панфілова, Іванна Саланда пройшли мовне стажування й отримали відповідні сертифікати згідно із Загальноєвропейською рекомендацією з мовної освіти.

Основна частина науково-педагогічних працівників академії та коледжу підвищують кваліфікацію у вітчизняних закладах вищої освіти та науково-освітніх установах. В Тернопільському НПУ ім. Володимира Гнатюка поглиблювали свої теоретичні знання й удосконалювали фахову майстерність професор Афанасій Ломакович, доценти Степан Шабага, Надія Бабій, Олена Фурман, Інна Воляннюк, старші викладачі Олена Мороз і Анатолій Антонюк. НПУ ім. В.П.Драгоманова приймав професора Валентину Бенеру, а НУ «Острозька академія» – доцента Марію Боднар. В

Рівненському ДГУ стажувалися доценти Людмила Врочинська, Ольга Дух, Ірина Онищук, Микола Швидків і старші викладачі Василь Райчук і Володимир Козачок. Доцент Ростислав Гарматюк підвищував свою кваліфікацію в Тернопільському НТУ ім. Івана Пулюя, доцент Ірина Комінярська – в Житомирському ДУ ім. Івана Франка, а доцент Софія Корнієнко – в Ізмаїльському ДГУ. Спеціалізовані наукові інституції обрали доценти Наталія Приймас (Тернопільський ОКІППО), Володимир Собчук (Кременецько-Почаївський ДІАЗ), Неля Цицюра (Кременецький ботанічний сад).

Результатом різнопланового моніторингу наукової діяльності викладачів стають рейтинги науково-педагогічних працівників академії. Топ-10 науковців академії – 2019 введено очолює професор Михайло Пашечко (3768 балів); друге місце – за професором Валентиною Бенерою (2724 бали), а третє – за доцентом Наталією Савелюк (1864 бали). У цьому рейтинговому списку – професори Афанасій Ломакович, Генріх Стронський, Олександр Безносюк, Володимир Папуша, доценти Ірина Скакальська і Микола Курач.

За рейтингом науково-педагогічних працівників у власному профілі академії (за кількістю бібліографічних посилань) незаперечну перевагу мають професори Валентина Бенера і Володимир Папуша. До десятків лідерів входять професор Михайло Пашечко, доценти Лілія Невідомська, Микола Курач, Марія Боднар, Наталія Савелюк, Микола Божик, Тетяна Бешок і Володимир Банах. Практикується рейтингове оцінювання наукової діяльності факультетів і кафедр. Здійснюється це за комплексними показниками, де враховуються наукові публікації, участь у наукових форумах, науково-кадрова динаміка й інші наукометричні параметри. Серед факультетів першість належить гуманітарно-технологічному (декан – доцент Микола Курач), а серед кафедр – кафедрі теорії та методики трудового навчання і технологій (завідувач – доцент Надія Бабій). Загальновибрано, що найважливішим показником видавничої активності науково-педагогічних працівників є публікації наукових праць у збірниках, внесених до наукометричної бази даних Scopus та Web of science. У цьому секторі вагомі досягнення мають наші науковці Михайло Пашечко, Людмила Головатюк, Тетяна Кучер, Олександр Омелчук і Віталі Цісарук, які опублікували свої статті у відповідних виданнях Польщі, Бангладешу, Ірану, а також Ірина Скакальська та Наталія Савелюк, чії публікації з'явилися у вітчизняних виданнях такого ж рівня.

Найефективніший спосіб оприлюднення результатів наукової діяльності – проведення наукових форумів, конференцій, симпозіумів, семінарів, бо саме вони забезпечують умови продуктивного діалогу між науковцями різних галузей знання та представниками різних науково-освітніх інституцій, чи, образно кажучи, між виробниками і споживачами наукової продукції. До переліку таких наукових заходів входять міжнародні наукові конференції «Особистість і суспільство: конфронтація чи консенсус?» і «Місто Кременець у культурно-освітньому просторі Центрально-Східної Європи», а також традиційні «Діалог двох культур» і Зліт Європейської родини шкіл імені Юліуша Словацького. Всеукраїнський статус мали науково-практичні конференції «Культурна спадщина Олімпійського руху в системі гуманітарної освіти школярів», «Медико-біологічні проблеми фізичного виховання різних груп населення, ерготерапії, інклюзивної та спеціальної освіти» і «Сучасний стан і перспективи розвитку освіти: теорія, практика, інновації».

Збагачує скарбницю наукових заходів академії Рада молодих науковців, яка провела чергові всеукраїнські семінар-турпохід «Kremenets science: open air, або Наука в кросівках» і науково-практичну конференцію «Litteris et Artibus: нові горизонти». Знаковими подіями стали Звітна науково-практична конференція професорсько-викладацького складу академії та коледжу і традиційна Студентська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сьогодення очима молоді». Згадані наукові форуми були не лише простором науково-інформаційного обміну результатами досліджень, а й формою міжособистісного спілкування різнопрофільних фахівців і представників різних наукових установ. Виголошені доповіді та представлені наукові розвідки склали зміст відповідних колективних наукових видань.

Давно стала загальновибраною теза про те, що наука здійснює свій творчий пошук не заради самої науки, а для вдосконалення життєдіяльності людини через упровадження результатів наукових досліджень у конкретні сфери функціонування соціуму. Розуміло, об'єктом наукової творчості науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти був і залишається навчальний процес. Конкретними результатами впровадження наукових знахідок наших фахівців у теорію, методику і практику стали їх наукові роботи, опубліковані у різних наукових виданнях. Публікацій, які знайшли своє конкретне застосування, впродовж останнього року оприлюднено 89 (48 – у фахових вітчизняних і 41 – у зарубіжних виданнях). Практичне значення мали 35 робіт тезового формату, 9 авторефератів, 9 навчально-методичних посібників, 6 монографій, 5 методичних рекомендацій та 1 патент. У практичній діяльності педагогічних працівників закладів освіти різного рівня знайшли своє застосування 76 наукових розвідок наших фахівців.